

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Inalta Curte de casație

PRIM-REDACTOR: **ION N. CESARESCU**REDACTOR-PROPRIETAR: **I. S. CODREANU****ABONAMENTUL**

Pe an, în România, cu Tabla. . . 45 lei
 6 luni 20
 3 luni 10
 Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
 sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
 București, **CALEA RAHOVEI—5**
 Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98.

S U M A R

Fundamentul dreptului social de pedeapsă, de d l P Va-silescu;

Jud Ocol. Suraia-Putna: *Contesa Maria de Roma contra locuitorilor din Tg. Nămolosa N. G. Grădișteanu și alții.*

FUNDAMENTUL DREPTULUI SOCIAL DE PEDEAPSA

I) Caracteristica vieții sociale.

Toate seriile de antropologie sunt de acord a recunoaște, că omul primitiv trăește sub influența directă a naturii. Lumea externă îi condiționează fizicul, ea îi fixează primele rudimente sufletești: instinctele. În contact numai cu natura viața omului primitiv este simplă, mărginită la câteva nevoi care răspund funcțiilor vieții animale. Din aceste câteva date am putea scoate următoarele observațiuni: mediul în care se mișcă este un mediu fizic, brut; în raport cu natura el este într-o stare de neîntreruptă pasivitate; acțiunile sale se îndeplinesc în boldul instinctului. Iată cadrul, în care se încheie întreaga viață a omului primitiv, care cu drept cuvânt s'a numit faza naturală, instinctivă.

Dacă viața omenească, în primele ei momente, se reduce la o stare de fapt, viața omului civilizat, a tipului social propriu zis, este caracterizată prin rațiune. În adevăr, primele impresiuni de pe scoarța cerebrală rămân izolate, ele însă repetându-se pe baza asemănării și a deosebirii încep a se stabili raporturi între ele. Sau, a deosebi impresiunile și a le grupa după asemănarea și deosebirea lor, înseamnă a face abstracțiuni și generalizări, a face operațiuni de sinteză. În aceste operațiuni își au origina ideile, noțiunile, judecățile și raționamentele minții omenești. Toate funcțiunile inteligenței, care de multe ori ne uimesc prin finețea și complexitatea lor, în ultima analiză se reduc la aceste simple elemente psihice.

Cercetările de psihologie și logică ne dau dovada, că inteligența ajungând la acest grad de

desvoltare, omul începe să se emancipeze de tutela naturii căutând a deveni mai independent. Introducând ordine în starea chaotică a lucrurilor mintea sa începe să se întrebe: pentru ce? cum? și, în consecință, a-și regula acțiunile sale. De aci în colo omul intră în faza activă, în faza vieții raționale.

Nevoia omului de a căuta explicația lucrurilor este o lege psihologică. În lumea externă el caută realitatea de care depind fenomenele naturii; în lumea internă caută adevărurile fundamentale pe care se întemeiază întreaga viață subiectivă. Aceste adevăruri cari guvernează lumea, cari dau omului o directivă în viață sunt principiile rațiunii umane. Teoria cunoștinței, fie privită din punct de vedere psihologic, fie metafisic, toată logica minții omenești se întemeiază pe aceste câteva principii: principiul rațiunii suficiente, al causalității, al contradicției și al finalității.

Ajuns în stare de a raționa, căutarea principiilor în viață se impune omului ca o necesitate inexorabilă.

El trebuie să găsiască pricina care dă naștere lucrurilor, formula care explică scopul lor. Toate revoluțiunile sociale nu sunt de cât rezultatul luptei dintre principii: ceea ce părea natural trecutului, apare absurd în prezent și omul nu poate trăi în dezacord cu convingerea sa. Un exemplu tipic în acest sens este revoluția franceză: principiul care a guvernat lumea veche și medievală a fost principiul autorității și al dreptului divin. A trebuit o luptă de secole susținută de o filosofie revoluționară ca să se poată substitui principiilor vechi, niște principii apropiate timpului: principiul egalității, principiul dreptului uman. O teorie care a atacat societatea veche în temelie sa și care da la iveală lumii gânditoare un principiu nou spre a explica mecanismul vieții sociale, este teoria contractului social formulată de Jean Jaques Rousseau.

II) Fundamentul dreptului social de pedeapsă.

Societatea fixează prin legi de presiune mem-

brilor săi reguli de purtare în viață. Orice persoană conștientă și fără nici o constrângere călcând aceste reguli este pedepsită ca infractor. Acest drept îl exercită societatea. Se pune însă o întrebare: societatea are acest drept? Și dacă răspundem afirmativ, răspunsul atrage a doua întrebare: Care este fundamentul acestui drept?

Spre a răspunde la chestie o seamă de penaliști și filosofi au propus mai multe sisteme: sistemul răzbunării, al expiațiunii și al justiției absolute, care se sprijinesc pe teorii psihologice și morale. În aceste sisteme se susține, că infractorul se pedepsește fiindcă a săvârșit fapta rea. Că pedeapsa are două efecte: răzbună sentimentul victimei sau al familiei și purifică pe infractor. Că, în sfârșit, pedeapsa trebuie să fie proporțională cu fapta.

Sistemul apărării sociale, susținut cu multă însuflețire de școala pozitivistă italiană. Acest sistem pune fundamentul dreptului social de pedeapsă nu în subiectivitatea individului, ci într-o realitate externă: societatea. El reprezintă grupa teoriilor utilitare, obiective. După sistemul utilitarist societatea are acest drept, de oare ce existența ei fiind atacată și amenințată, ca orice ființă, ea are drept să se apere. Pe lângă acest efect pedeapsa este și utilă: ea îndreptează, intimidează pe infractor și se impune celorlalți prin puterea exemplului.

Sistemul mixt sau eclectic, în care intră ca elemente: ideea de justiție și a utilității sociale. După acest sistem societatea trebuie să pedepsească atunci când este necesar a-și apăra existența, intimidând pe infractor și dând exemplu altora, dar toate acestea în limitele justului.

Deci, nu trebuie să se pedepsească când nu este just și necesar, fiindcă pedeapsa nu este un scop, ci un mijloc. De asemenea, spre a putea pedepsi pe cineva trebuie să fie culpabil, deci responsabil, iar pedeapsa să corespundă gravității faptului.

Sistemul contractual sau juridic, care scoate dreptul de pedeapsă dintr-un contract tacit rezultând din raporturile dintre oameni.

Sistemul tutelei juridice, care susține următoarea idee: infracțiunea turbură ordinea socială. Pedeapsa vine și restabilește ordinea; ea este deci un fel de protecțiune sau tutelă juridică a dreptului opunând infracțiunii o egală putere.

Acestea fiind sistemele se pune din nou întrebarea: care din ele răspunde mai bine la chestie; care din ele prezintă mai multă putere de convingere? Ortolan, de pildă, îmbrățișează sistemul eclectic. Spirit filosofic prin excelență, studiind natura complexă a omului și a societății el unește ideea justiției absolute cu aceea a conservării sociale. Bunul simț—zice el—ne spune, că fapta rea trebuie pedepsită, iar cea bună răs-

plătită. Această idee este manifestarea firească a conștiinței noastre. Și societatea este investită cu dreptul de pedeapsă prin însăși nevoia conservării sale.¹⁾

M. Chauveau Adolphe et M. Faust. Hélie criticând sistemul eclectic susțin altă teorie: omul—afirmă ei—se naște, trăește și moare în mijlocul societății, face parte dintr'un agregat social având legile sale de conservare. Beneficiind de aceste legi el are obligația să nu le calce. Dreptul social de pedeapsă reiese dar din lege, care este expresia naturală a raporturilor sociale.²⁾

Rossi, în această chestie, este tot eclectic. Iubitor de speculațiuni filosofice, el emite următoarea teorie: la baza dreptului penal este morala, justiția divină. Orice lege penală trebuie să fie justă, morală. Dar morala cere mai mult de cât dreptul: ea cere—ca un corolar al pedepsei—o desăvârșită purificare a sufletului întinat de crimă. Dar de unde știm noi ce se petrece în sufletul infractorului? A sancționa deci tot ce intră în domeniul moralei ar fi prea mult. În acțiunile omenеști noi ținem seamă de morală, atât cât ordinea socială este turburată, adică atât cât este util societății, utilitatea socială fiind motivul exercițiului justiției divine. Cu alte cuvinte Rossi restrânge morala în marginile utilului.³⁾

Insuflețit de ideile școlii noi, baronul Garofalo susține sistemul apărării sociale raționând astfel: toate societățile omenеști au la bază două sentimente primordiale: mila și probitatea, fără de care nu pot să existe. Ori-cine în acțiunea sa nesocotește aceste două sentimente, săvârșește un act criminal și societatea are dar drept a pedepsi pe infractor din însăși faptul că el nu se poate adapta acestui mediu moral. Căci după cum natura eliminează din sinul ei toate viețuitoarele care nu se pot adapta mediului fizic, tot astfel societatea are dreptul să elimineze pe toți inadaptabili mediului social.⁴⁾

(Va urma)

P. Vasilescu

Ploești 31 Iulie 1910 licențiat în filosofie, doctor în drept din Paris, avocat

JUDECATORIA OCOL. RURAL SURAIA-PUTNA

Audiența dela 28 Aprilie 1910

Contesa Maria de Roma contra locuitorilor din Tg.-Nămoalozs : N. G. Grădișteanu și alții

Cartea de judecată civilă No. 45

Acțiune. — Acțiune petitorie. — Acțiune posesorie. — Scopul și cauza acestor acțiuni. — Titlu de proprietate. — Posesiune de fapt prin deținerea locului în litigiu. — Posesiune. — Deposedare. — Deposedare cu violență. — Cazul când cel scos din posesiune trebuie să fie dispensat

¹⁾ M. Ortolan, *Résumé des éléments de droit pénal*, p. 17-18.

²⁾ Chauveau Adolphe et M. Faust. Hélie, *Théorie du code pénal*, T. I., p. 1-17.

³⁾ P. Rossi, *Traité de droit pénal*, II-ème, éd., T. 1-ère p. 226-239.

⁴⁾ Le Baron R. Garofalo, *La Criminologie*, pag. 266-276.

de a face proba posesiunii anuale—Deținere reală a fondului în litigiu.—Turburare serioasă.—Depărtare cu forță a unui posesor de fapt.—Uzurpator.—Posesor de câteva ceasuri sau zile în mod arbitrar.—Dacă el poate exercita acțiunea posesorie și a fi dispensat de a face proba cerută de art. 31 al II și III din legea jud. de ocoale? — Inadmisibilitate —

Drept de proprietate.—Drept de posesiune.—Dacă se poate cumula posesoriul cu petitoriul și dacă judecătorul de ocol poate să se pronunțe despre fondul dreptului când veriunea din părți i se contestă însuși dreptul de proprietate?.

Emfiteoză sau bezman.—Ce drepturi se conferă embaticarului sau bezmănarului? —Drept real.—Exercițiul drepturilor.—Dacă embaticarul sau bezmănarul poate exercita acțiunea posesorie contra terțiilor sau chiar contra constituitorului ce i turbură în folosință?.

Act juridic.—Determinarea lui.—Scopul și intențiunea părților.—(Art. 1846 și 1847 Cod. civil și Art 31 al. II și III din legea jud. de ocoale)

1. Intr-o acțiune petitorie posesiunea este scopul și proprietatea cauza și reclamantul trebuie să facă dovada proprietății; iar în acțiunea posesorie, întru cât deținerea nu este numai scopul, ci ea este tot odată și cauza titlului, și fiind-că reclamantul își întemeiază acțiunea numai asupra deținerii de fapt, în virtutea posesiunii de drept ce are asupra fondului, rezultă că în ori-ce acțiune posesorie, deși nu se cere ca reclamantul să probeze dreptul său de proprietate, trebuie însă să dovedească că locul în litigiu l'a deținut în condițiunile determinate de lege, sau cel puțin, că a avut deținerea, în caz când reclama depozedarea prin forță sau violență.

2. În acțiunile posesorii reclamantul când invoacă o depozedare cu violență, cerând în consecință să fie dispensat de a mai face proba posesiunii anuale și că posesiunea sa însușește condițiunile art. 1846 și 1847 C. civil, urmează ca mai întâi să dovedească că a deținut realmente fondul în litigiu; căci legiuitorul când a zis că în caz de turburare prin violență reclamantul este dispensat de a face proba cerută de numerile 2 și 3 din art. 31 din legea judec. de ocoale, a înțeles o turburare serioasă, depărtarea cu forță a unui posesor de fapt și nici de cum a unui uzurpator, care făcând câte-va ceasuri, sau chiar câte-va zile în mod arbitrar, oare care acte de posesiuni, încearcă să se erijeze în posesor, spre a înlătura cerințele legii și probele indispensabile într-o acțiune posesorie.

3. După art. 32 ultimul aliniat din actuala lege a judecătorilor de ocoale se poate cumula posesoriu cu petitori și judecătorul în pricinile ce sunt de competența sa poate să se pronunțe despre fondul dreptului, când vreunea din părți i se contestă însuși dreptul de proprietate.

4. Emfiteoza—ce este un contract de proprietate sui generis, prin care un proprietar condează unei persoane pentru totdeauna, sau pentru un termen lung, un pământ gol și sterp, cu scopul ca bezmănarul să se folosească de acest pământ în schimbul unei redevențe anuale—după teoria generalmente ad-

misă este un drept real, o desmembrare a proprietății, nudul proprietar având fondul iar embaticarul dreptul folosinței și care singur deține lucrul în cât proprietarul ființei, care n'are posesiunea, este firesc ca să nu aibă nici acțiune posesorie, fiind-că deținerea fondului aparținând altuia, el nu poate reclama un drept ce nu i se cuvine.

Așa dar, bezmănarul are acțiune posesorie contra terțiilor cari îl turbură în folosința sa și aceasta chiar în contra constituitorului emfiteozei, fără ca acest din urmă să aibă aceste acțiuni, nici în contra terțiilor nici în contra bezmănarului.

5) Natura unui act juridic nu se determină după calificățiunea dată de părțile contractante și după expresiunile întrebuințate de ele în act, ci după scopul pe care l'au avut în vedere părțile când au contractat și judecătorii sunt datorți să caute a descoperi intenția părților.

Judecata

Având în vedere cele susținute de reclamanta prin d-l avocat Grigore Duca, de părți și intervenienți prin d-l avocat Ștefan Graur, cum și actele depuse la dosar; Considerând că după art. 1169 c. civil ce se face o propunere înaintea judecăței trebuie să o dovedească;

Considerând că într-o acțiune posesorie urmează a face proba că posesiunea celui ce reclamă întrunește două elemente: *corpus et animus*, adică deținerea materială a lucrului unită cu intențiunea de a-l poseda în calitate de proprietar;

Considerând că posesiunea pe baza principiului «posideo quia posideo», constă în presupunerea de proprietate în favoarea deținătorului până la proba contrarie, și cum este natural ca acel ce a avut deținerea corporală, să aibă și acțiune posesorie, chiar dacă n'ar fi proprietar, dat fiind regula că nimeni nu poate pretinde de la un posesor să-și dovedească dreptul de proprietate dacă deținerea sa întrunește condițiunile cerute de art 31 din legea judecătorilor de ocoale;

Având în vedere că, în acest proces atât reclamanta cât și părții cu intervenienții își revandică faptul posesiunii, și fie care la rândul său susține că acțiunea sa este bazată pe dispozițiunile art. 31 din l. j. de ocoale;

Având în vedere că d-l avocat al reclamantei susține că depozedarea a avut loc prin violență și în acest caz reclamanta este dispensată de a mai face proba posesiunii anuale, și că posesiunea ei însușește condițiunile cerute de art. 1846, 1847 din Codul civil, și deci invocând depozedarea sa, cere ca să se ia în considerație procesul verbal No. 2078 încheiat de către administratorul plășii Nămoaloasa în ziua de 24 Noembrie 1909; și fiind-că după acest proces-verbal se constată faptul de turburare al posesiunii, să i se admită acțiunea, sau în cazul când prin actul încheiat nu se face o probă suficientă, să i se admită proba testimonială ca să facă dovada turburării;

Având în considerație că deși este adevărat că în cazuri de forță sau violență legea dispensează pe reclamant de a face probele cerute de numerile 2 și 3 din art. 31 al legii judec. de ocoale, și este adevărat că o depozedare arbitrară dă drept depozedatului să ceară să fie reintegrat în posesia sa de mai înainte, cum însă această restabilire Justiția nu o poate pronunța de cât în cazul când reclamantul a avut o posesiune de fapt, a suferit o depozedare proprie zisă, și în consecință are o acțiune posesorie în reintegrare;

Cum în cazul de față părții prin avocatul lor contestă vreo depozedare cu forță sau violență, arătând că pretinsa depozedare este o manoperă tendențioasă a procuratorului Rabinovici, administratorul moșiei Nămoaloasa a d-nei Contesa Maria de Roma, care a improvizat

facerea unei înprejmuiri cu scopul ca să fie oprit în lucrare, și astfel să invoace o deposedare :

Având în vedere că părții susțin că I. Rabinovici mai întâi a căutat prin diferite căi să transforme această proprietate dată la locuitori cu embatric, adică imasă în litigiu, în o proprietate absolută și exclusivă, că a voit să profite de dispozițiunile legii învoielilor agricole, a încercat la Consiliul superior al agriculturii să impue pe locuitori la plată pentru islazul ce dănsii au în mod gratuit în baza unui contract de bezman, și după ce a văzut că Consiliul superior i-a respins oferta și i-a recunoscut astfel nemeritația pretențiunilor printr'o decizie, acum a ales acest mijloc de turburare, ca să se erijeze în posesor al imasăului și prin această cale să-și valorifice titlul de proprietate ;

Având în vedere că părții susțin : că I. Rabinovici procuratorul Contesei Maria de Roma, în ziua de 23 Noembrie 19 9 a pus mai mulți lucrători să facă gropi și niște săpături pe imasăul târgului, locul în litigiu, cu intențiunea ca să schimbe o stare de lucruri existentă de mai mulți ani, și fiind-că dănsii împreună cu ceilalți locuitori n'au lăsat ca să fie turburați în posesiunea lor bazată pe un drept de embatric, existent de ani îndelungași, reclamanta a intentat această acțiune de turburare în reinte-grare ;

Față cu cele alegate de părți, urmând mai întâi a stabili dacă nu cumva întradevăr oamenii din serviciul d-nei Contese de Roma, cu scopul ca să-i valorifice oare care drepturi de proprietate față cu locuitorii târgului, și spre a putea porni o acțiune posesorie în mod legal, adică cel puțin spre a-i da aparența că este în conformitate cu legea, au căutat să simuleze acte de posesiune prin săpări de gropi pe imasă, cu intențiunea ca în cazul dacă sunt oprii în operațiunea lor—de așa zise acte de posesiune—să invoace violență, comisă de către adevărații posesori de fapt ai locului, voind ca prin acest mijloc să înlăture cerințele legii, de probele indispensabile într'o acțiune posesorie ;

Ca chestie de drept, mai întâi naște întrebarea : Când se consideră că o deposedare sau o tulburare s'a făcut cu forță sau violență ?

În dreptul roman se considera deposedarea cu forță sau violență, ori de câte ori cineva crezând că-i aparține un lucru, nu se adresează la judecător spre a-l dobândi, ci îl ea singur : *vim putas esse solum si homines vulnerentur ? vis est quousque, quis id quod deberi sibi putat, non per iudicem repositit (I g 7. D. ad leg. loc. devi priv)* ;

Garnier zice : «Nu este în todeauna ușor de a distinge spoliarea de simplă tulburare, și în asta stă, credem noi, adevărata, singura greutate a acțiunii în reinte-grandă ; dar soluțiunea va stărna de faptele cauzei. Legea nu putea prevedea toate cazurile care dau loc la această chestiune ; a fost în de ajuns de a da o regulă generală»

«Judecătorul va trebui deci să cerceteze dacă a fost deposedare privare de lucru, și dacă acest rezultat a fost obținut prin violență sau forță ; el este apreciatorul împrejurărilor care pot presenta un caracter sau altul» (Dem. Chebacpi, Pr. civilă, vol. I pag. 259) ;

Având în vedere că reclamante, în primul loc, invoacă ca mijloc de probațiune a turburării sale de posesiune procesul-verbal, ce în copie se află la dosar, încheiat de administratorul plășei și prin care se constată că mai mulți oameni plății cu zina de către I. Rabinovici, procuratorul reclamantei și din ordinul acestuia, au voit să facă înprejmuire în ziua de 23 Noembrie 1909 intrând în imasăul târgului unde pasc vitele locuitorilor, așezând țărșii pe imasă, umplând raionul care servește de dig al târgului și încercând astfel a face acte de stăpânire, și cum administratorul plășii însuși prin acest proces-verbal încheiat în ziua de 24 Noembrie arată că în urma acestor operațiuni, făcute cu o zi înainte de către oamenii din serviciul reclamantei, dânsul «a luat măsurile de constatare și înlăturarea unui act de posesiune prin samovolnicie» reproducând aci propriile expresii întrebuințate în procesul-verbal de care se servește reclamanta ;

Intru cât din procesul-verbal încheiat și din cele sus știute de către părți în instanță, reiese că locuitorii de teamă ca să nu li se stirbească drepturile de posesiune, n'au lăsat pe lucrătorii plății de reclamantă, să facă înprejmuire, nu este de prisos să relevăm în treacă, că lucrările de îmbunătățire și de infrumusețare făcute de proprietarul ființei asupra unui fond supus embatricului, în înțelegere și cu voia embatricului, nu pot fi considerate ca o tulburare adusă exercițiului dreptului de embatric, intru cât din aceste lucrări nu rezultă nici o deposedare și nici o contrazicere a drepturilor embatricului. (Dreptul, No 9/902) ;

Având în vedere dar, că după cele mai sus arătate, turburarea de posesiune se atribuie reclamantei, care în mod spontan și tendențios a voit să facă acte de stăpânire numai o singură zi, și cum, părții și intervenienții arată că vitele lor din timpuri îndepărtate până astăzi pasc pe imasă în litigiu în baza unei alcătuirii de bezman, format între reprezentantul casei Neculai Conache Vogoride autorul reclamantei și cumpărătorii de locuri din Târgul Nămolosa și că acest imasă este proprietatea lor embatrică, pentru care plătesc și la Stat foncieră ca adevărați proprietari imobiliari ;

Având în considerație că reclamanta prin procuratorul ei a recunoscut în instanță, că într'adevăr vitele locuitorilor târgului Nămolosa au păscut todeauna pe acest imasă, obiectează însă că locuitorii târgului au beneficiat de acest drept nu ca proprietari embatricari, ci numai în baza unei obligațiuni personale a reclamantei, numai printr'un drept de toleranță acordat de proprietara imasăului, și intru cât această recunoaștere făcută în instanță, este dovada cea mai concludentă, că atât părții cât și intervenienții au avut posesiunea locului în litigiu fără îndoială se exclude din discuțiune tema unei deposedări cu violență sau forță ; căci în aceste împrejurări, este evident că n'a existat o posesiune proprie zisă din partea reclamantei, ca să fie loc și de o deposedare : și în consecință, în acest proces urmează a se aplica toate dispozițiunile art. 31 din legea zid de ocoale, adică reclamanta trebuie să probeze că a posedat cel puțin un an înainte de turburare, și că posesiunea ce a avut-o întrunește condițiunile art. 1846 și 1847 C. civil ;

Având însă în vedere că părții prin avocatul lor în ședința dela 8 Aprilie a. c. au susținut că reclamanta urmează în prealabil să enunțe, ca curiozitate cel puțin, ce titlu de proprietate are, ca în consecință să se știe ce fel de posesiune pretinde, și cum d-l avocat al reclamantei a convenit să se judece cu părții în baza documentului din anul 1857 transcris la 1908 în registrul tribunalului Putna cu oare care rezerve și anume : că după acest document, embatricul este asupra locurilor din târgul Nămolosa numai pentru construire de case și dugheni, iar nu asupra unei părți din moșia Contesei Maria de Roma, susținând tot odată că embatricul s'a constituit în târgul Nămolosa pentru locuri nu către obște, ci individual ; că actul din 1857 recunoaște un drept de erbărit în brazda târgului și acest drept având o gratuitate limitată, urma ca locuitorii pentru numărul prisos de vite ce pasc să plătească taxa prevăzută în contract, și că, în definitiv, în acțiunea de față fiind vorba numai de chestiuni de fapt, nu se poate discuta titlurile de proprietate ;

Asupra acestui ultim punct, având în considerație că și sub legea veche a judecătoriilor de pace, judecătorul având competența de a judeca până la o valoare oare care în petitoriu, iar art. 25 din procedura franceză care prevede anume că posesorul nu poate fi nici odată cumalst cu petitorul, ne fiind reprodus în legislația noastră, era îndoială în această privință ; cum însă sub actuala lege nu mai poate fi loc de discuție intru cât art. 32 din legea judecătoriilor de ocoale ultimul alin. zice : «În toate cazurile prevăzute de acest articol și, în genere, ori de câte ori, cu ocaziunea unei judecăți de competența judecătorului, se contestă vre unuia din părți, însuși dreptul de proprietate sau titlul constituitiv

al servituții, dacă acea contestație trece peste competența sa, judecătorul va statua numai asupra posesiunii, rămânând ca fondul dreptului să se judece după regulile generale de competență»;

Cum în speță este vorba de o proprietate ce evaluează câte-va sute de mii de lei, ne putând judeca și în petitoriu, cerecăm numai aotele produse, ținând seamă de ele ca mijloc de dovedire a posesiunii, fără a ne pronunța definitiv asupra validității lor, ci servind de ele numai ca puncte de a stabili caracterul și condițiile posesiunii, aceasta bazat pe jurisprudențele stabilite de nalta Curte de Casație care s'a pronunțat: că a nu lua în considerare titlurile de proprietate și a nu se pronunța asupra lor, este a înlătura mijlocul cel mai bun de a judeca acțiunea posesorie, căci aceste acte nu sunt de cât un element și de multe ori cel mai eficace element spre a forma convingerea asupra posesiunii;

Având în considerație, că într-o acțiune petitorie, posesiunea este scopul și proprietatea a cauza, și reclamantul trebuie să facă dovada proprietății; iar în acțiunea posesorie, întru cât deținerea nu e numai scopul, ci ea este tot odată și cauza titlului și fiind-că reclamantul își întemează acțiunea numai asupra deținerei de fapt, în virtutea posesiunii de drept ce are asupra fondului, rezultă că în ori-ce acțiune posesorie deși nu se cere ca reclamantul să probeze dreptul său de proprietate, trebuie însă să dovedească că locul în litigiu l'a deținut în condițiile determinate de lege, sau cel puțin că a avut deținerea, în caz când reclamă deposedarea cu forță sau violență, cum este acțiunea prezentă;

În speță când părții susțin că numai ei au posedat locul în litigiu, în baza unui drept de emfiteoză și dovedesc astfel că reclamanta nu l'a deținut și vedem în treacăt ce este dreptul de emfiteoză? un contract de proprietate *sui generis*, prin care un proprietar condează unei persoane pentru todeauna, sau pentru un termen lung, un pământ gol și sterp, cu scopul ca bezmănarul să se folosească de acest pământ în schimbul unei redevențe anuale;

Având în vedere că părțile litigante au convenit să ia ca bază de discuție și ca titlu de proprietate actul din anul 1857 din 23 Aprilie Reproducem începutul acestui contract care sună în modul următor: «Înmulțirea neguțătorilor fiind un mijloc pentru înflorirea comerțului, jos iscălit imputernicitul și cavalier Neculai Conache Voghori și vechi a moșilor m. s. întemeiat cuprinderea hrivosului gospod din anul 18... pentru înflințarea acestui țarg din Nămoaloasa cu iarmaoace pe an, declar prin aceste. că ni am alcătuit astăzi cu obștea neguțătorilor a acestui țarg creștini și evrei ca să le dau și locuri cu bezman atât în lăuntru țargului precum și afară din țarg, spre ași clădi fie care dugheni sau case, asemenea și străinilor ce vor voi ca să adună în următoarele condiții: «Urmează cinci articole conținând diferite condiții iar articolul sease arată: Art. 6 « Toți neguțătorii vor fi scutiți de plata erbăritului numai pentru trei vite, adică doi cai și o vacă sau numai trei vaci sau trei cai ale lui drept, iar pentru prisos va plăti erbăritul pe tot anul câte 12 lei pentru una vită și de un bou 18 lei când vor sta cu vite numai în brazda țargului»;

Având în vedere că după articolul 6 este precis, dar d-l avocat al reclamantei printr'o interpretare abilă, împarte în două categorii contractul de emfiteoză din anul 1857, recunoscându-l cu condiții de bezman în ceea ce privește casele și prăvăliile și considerând ca o simplă obligațiune *de a face* clauza erbăritului, susținând că acest drept nu este cu bezman, ci articolul 6 prevede o convențiune să tolereze proprietarul pe imăș erbărit gratuit până la o limită de vite, rămânând ca să i se plătească pentru prisosul;

Ac, în primul, este de remarcat că în articolul 6 nu există expresiunea *drept de erbărit*, expresiune adoptată de d-l avocat a reclamantei, ci în contract se întrebunțează cuvântul *plata erbăritului*, deci fără îndoială este

vorba de canonul ce plătește proprietarul folosinței pentru dreptul de bezman al imășului, și nu prin schimbarea cuvântului, prin întorsături subtile și interpretare eronată, se poate schimba adevărata voință a părților contractante;

Astfel, considerând că în baza art. 969 din Codul civil, convențiunile legal făcute au putere de lege între părțile contractante, iar după art. 977 Codul civil, interpretarea contractelor făcându-se după intențiunea comună a părților, convențiunea fiind rezultatul voinței lor comune, judecătorii sunt dator să caute a descoperi intențiunea părților, aceasta bine înțeles numai atunci când termenii întrebunțați sunt susceptibili de două înțelesuri (*Conventionibus contrahentium voluntatem potius quam verba spectari placuit*) De altfel este știut că natura unui act juridic nu se determină după calificățiunea dată de părțile contractante și după expresiunile întrebunțate de ele în act, ci după scopul pe care l'au avut în vedere părțile când au contractat. Or, dacă am lua în considerație că proprietarii mari când invitau mai mulți muncitori și oameni din diferite părți ca să populeze țărșoarele lor și să se ocupe cu comerț, să muncească o parte din pământurile lor și să le îmbunătățească în baza unor contracte de bezman, este imposibil să conceapă cine-va, că aceștia nu asigurau pentru toată durata contractului lor de embatic, și hrana vitelor lor, tot cu plată de bezman; căci altfel, acești oameni nevolăși ar fi fost expuși todeauna la capriciile proprietarilor, și atunci n'ar mai fi ajuns la scop dreptul de emfiteoză, și n'ar mai fi avut nici un sens. Din contră, erbăritul este una din condițiile absolut inerente și indispensabile ale contractului de embatic cu caracter de perpetuitate, și după actul din anul 1857 erbăritul există pentru todeauna, cât timp există și casele și dugheni;

Considerând că interpretarea unor clauze dintr'un contract de bezman ar putea da loc la aceleași obiecțiuni, că dreptul de emfiteoză ca și dreptul de absolută proprietate în cazul unei acțiuni posesorie, nu poate de asemenea fi discutat, nici hotărât; cum însă în speță ne mărșinim a studia natura contractului spre a ne pronunța asupra caracterului de posesiune, am fost în drept să relevăm că alcătuirea din anul 1857 în întregime ei cuprinzând 15 articole cu diferite drepturi și obligațiuni impuse întru cât este fondată pe dreptul de embatic, fără îndoială n'a putut să facă excepțiune pentru imășul prevăzut în art. 6 și, de sigur, în schimbul mai multor privilegii acordate nudului proprietar prin celelalte articole și mai ales în schimbul sarcinilor puse bezmănarilor, acestor din urmă li s'a dat dreptul de islaz în mod gratuit pentru un număr de vite, rămânând ca să se plătească taxa anuală pentru numărul prisos de vite; or această taxă prevăzută în contract sub denumirea *plata erbăritului*, nu este altceva de cât bezmanul anual ce se cuvine proprietarului ființei;

Că erbăritul fiind una din clauzele alcătuirii din anul 1857 împreună cu celelalte condiții și numai prin totalitatea lor formează contractul de bezman, se poate deduce și din faptul: că în toate convențiunile embaticare este prevăzut ca un ce corolar, și există mai în toate hrisoavele domnești prin care se acordă dreptul de a înființa țarguri, precum se vede și în hrisovul Kaimskamiei Moldovei din 1856 Octombrie 13, privitor la înființarea țargșorului Ivesti din județul Tecuci, dat postelnicului Panaite Balș în care hrisov la art. 2. cetim: «Fiecare gospodar are voie a ține și a pășuna până la trei vite pe imășul acestui țargșor și a satului, fără plată»; iar prin art. 5 se arată: «Pentru trei ani de zile obștea nu va plăti bezman și otcup (*Curierul Judiciar* No. 21/1902);

De altfel, că acest drept de erbărit a fost todeauna un corolar al dreptului de embatic, că dreptul erbăritului ca și ori ce alt embatic acorda bezmănarului un drept real, care nu se stinge de cât numai atunci când proprietatea folosinței se unea în persoana aceleia care avea și proprietatea ființei, se poate deduce și dintr'o deciziune a Curței de Apel din Craiova care s'a pro-

nunțat : că drepturile de a paste vite în pădure și altele, au dispărut din momentul ce fostul embaticar s'a învestit cu calitatea de proprietar exclusiv, prin faptul răscumpărării ;

Considerând că d-l avocat al reclamantei voinde să stabilească : că privilegiul acordat pentru erbărit, este o simplă obligațiune de a face, a citat din Dalloz volumul 3 pagina 512 sub titlul « *LoUAGE à nourriture et pâturage d'animaux* » ; este de notat în primul loc că acest contract, afară de alte deosebiri, se formează pentru un timp determinat, limitat, și nu se potrivește cu contractul de bezman care are un caracter de perpetuitate, și această perpetuitate în contractul dela 1857 este absolut clar și precis și unde plata erbăritului este ca un ce accesoriu, este una din clauzele contractului de bezman ; dar în definitiv, nu în această acțiune posesorie este locul să discutăm aceasta, când e de ajuns să se stabilească : cine a avut posesiunea imașului și ce caracter avea această posesiune ;

Considerând, că reclamanta când a spus că imașul nu este supus embaticului, dacă s'a gândit la argumentațiunea — pe care însă nu ne-a enunțat-o — că pentru pământuri goale nu se poate constitui bezman, trebuie să stabilim că sub Codul Caragea, deși fără temei juridic, dar putea să fie oarecare discuție în această privință, pentru simplul motiv că acest Cod fiind prea laconic în materie de emfiteoză, o tratează și sub titlu, pentru sădire sau clădire, precum și din articolul 1 ar reieși că embaticul sub această legiuire este o obligațiune de a clădi și de a sădi și numai prin efectuarea acestei obligațiuni, adică prin îmbunătățirile făcute iea naștere dreptul real ; totuși, nu aceasta a fost intențiunea legiuitorului care a lăsat totul la voința părților contractante ; și aceasta reiese chiar din art. 5 din Codul Caragea, din același titlu, care arată că : «când sădirea va fi zidire și va arde sau se va dărâma cu totul, atunci de nu va fi fost mai dinainte tocmit cum să se urmeze, să rămăie locul slobod în stăpânirea stăpânului său ;

Având în considerație că dacă o asemenea discuțiune a putut fi pentru contractele de bezman de sub Codul Caragea, nu poate fi nici vorba sub Codul Calimach, unde nu este nici-o restricțiune, unde pentru orice teren există contract de bezman, fiind o instituțiune moștenită dela Romani, a avut o aplicațiune tradițională, a fost mijlocul cel mai uzitat în toată Moldova la o epocă, când lipseau brațe de muncă și câmpii întinse rămăneau necultivate și spre a înlătura acest neajuns social și economic, se introdusese contractul de embatic dând pământuri pe veci, făcând pe bezmănari un fel de proprietari în schimbul unor privilegii ce se acordau proprietarilor mari, și a taxei anuale ce se plătea acestora ;

Având în considerație că emfiteoza după teoria generalmente admisă și după cum reiese și din definițiunea ei prevăzută în art. 15⁶ Codul Calimach, care sună în modul următor : «Tocmeala prin care acel ce stăpânește un loc străin, se îndatorește să dea o mică plată pe un proprietarului acelu loc, spre recunoașterea proprietății lui » este un drept real și o desmănare a proprietății, principiu statornicit atât în doctrină cât și în jurisprudență ;

Având în considerație că emfiteoza se stabilește asupra imobilelor fără însă ca legea să distingă între clădiri și fondurile de pământ (D. Alexandresco, pag 418, Tom. IX, part I) și bezmănarul ar putea să facă schimbările pe care le-ar crede utile fondului ; astfel el ar putea să prefacă un câmp în pământ de arătură și vice-versa, fără ca proprietarul să'l poată opri (Cass S. II, Bul. pag. 473/1884) ; cum și chiar din art 1516 C Calimach rezultă că dacă pe locul supus bezmanului ar exista o casă, distrugerea ei n'ar aduce stingerea emfiteozei, care ar continua să subsiste asupra pământului, întru că ea nu este mărginită numai la suprafață (Tocilescu, vol. ... pag. .)

Având în considerație că art 1415 din actualul cod civil prohibind pe viitor înființarea embaticurilor, păstrează pe cele ce luase naștere la aplicarea codului ci-

vil, a recunoscut în același timp conform principiului *tempus regit actum* că aceste embaticuri se vor reglementa după legile sub care s'au născut ; astfel, întru cât legiuitorul n'a statuat numai asupra embaticurilor cari erau dobândite într'un mod definitiv la promulgarea Codului civil — căci art. 1 din acest cod care proclamă principiul neretroactivității legii, ar fi fost suficient pentru menținerea lor și regularea după acele legi — dar a voit să înțeleagă că în privința embaticurilor care au luat naștere în virtutea unui titlu anterior promulgării acestui codice, are să se urmeze ca și cum legea sub care a luat naștere ar fi încă în vigoare, prin urmare în procesul de față urmează să ne referim la regulile prescrise în C Calimach, mai ales că avem și dispozițiunile art. 1912 C. civil, după care toate legile anterioare, ordonanțele domnești și instrucțiunile miniștriale ce nu sunt contrare cu dispozițiunile din Codul civil, au rămas în vigoare ;

Având în vedere că după art. 465 și 466 C Calimach se face deosebirea ce există între proprietar și posesor ; cel dântăi având un drept desvârșit și neîmpărțit și fiind proprietarul finței, cel d'al doilea având un drept de stăpânire și cum după dispozițiunile art. 1506 și următorii într'un contract de bezman amândouă părțile contractante sunt proprietare, una a finței lucrului și alta a folosiinței acelu lucr, putând dispune fiecare de dreptul său fie prin acte între vii, fie prin acte de ultimă voință, fără a fi îngrădit de proprietarul celui l'al drept, decât de observarea regulilor puse de legiuitor pentru menținerea bunelor raporturi ce trebuie să domnească între acesti proprietari, în interesul chiar al existenței tocmelei de bezman (1509, 1510 c Calimach) ;

Având în vedere că embaticarul având dreptul folosiinței, numai el este acela care deține lucrul, și nudul proprietar trebuie să'l garanteze contra turbarărilor și evicțiunii, întru căt chiar art 1520 c Calimach îl impune această îndatorire ; or proprietarul finței ne-având posesiunea este firesc ca să nu aibă nici acțiune posesorie, fiind că deținerea fondului aparținând altuia, el nu poate reclama un drept ce nu i se cuvine ;

Având în considerațiune că în contractul de embatic acțiunea posesorie o are bezmănarul contra terțiilor cari îl turbură în folosiința sa, și aceasta chiar în contra constituitorului emfiteozei fără ca acest din urmă să aibă aceste acțiuni, nici în contra terțiilor nici în contra bezmănarului (Baudry et Wahl, *Loage*, II 1449; Troplong, *Loage*, I, 38 ; D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, Tom. IX, partea I, pag. 381) ;

Având în vedere și jurisprudența Supremei noastre Curți care în mod constant arată că embaticul îl posedă și îl exercită în mod direct *animo domini*, adică independent de nudul proprietar, cu obligațiunea numai de a plăti acestuia o redevență anuală ; și că prin urmare, pentru a putea să și mențină asemenea drept, virtualmente trebuie a i se acorda și exercitiul acțiunii posesorii fie contra celor de al treila, fie chiar contra nudului proprietar, ori de câte ori s'ar vedea turburat în posesiunea embaticului. (*Dreptul* No. 32/1903. În acest sens, Dem Alexandresco, *Droit Ancien et Moderne de la Roumanie*, pag. 230) ;

Având în vedere că părății după ce au făcut o cere reconvențională, în susținere și în concluziuni n'au mai insistat asupra ei, ci s'au mărginit a cere pur și simplu respingerea acțiunii intențată de reclamantă și ast fel cu toate că dășii au acțiune posesorie, dar judecata nu poate să le dea mai mult de cât ei însuși au cerut în instanță ;

Față cu toate principiile mai sus arătate, având în vedere și faptul că reclamanta a recunoscut că părății într'adevăr posedă imașul, punând în discuțiune însă modul lor de posesiune, și cum scopul acțiunilor posesorii este a proteja drepturile posesorului, care se găsește în condițiunile prevăzute de art. 31 din legea jud. de ocoale, în contra tuturor persoanelor și chiar contra proprietarului obiectului litigios, învoacă posesorul nimic alt de cât faptul posesiunii «*possideo quia pos-*

sideo», iar persoana care invoacă prescripțiunea anuală sau prescripțiunea ca mare, nu este ținută să probeze că a posedat sub nume de proprietar, presupunțiunea este în favoarea sa, și cel ce neagă această calitate trebuie să probeze contrariul (art. 1864 c. civil); or, în speță, părății au o posesiune ce durează de ani îndelungași și după dispozițiunile codului calimach au dreptul să obiecteze reclamantei: că acele ce se pretinde proprietar asupra ființei unui lucru, trebuie să dovedească calitatea sa de proprietar direct, fie cu un titlu de constituire de bezman sau dijmă, intervenit între el sau autorii săi și între bezmănari sau dijmași sau autorii lor; astfel dar rămâne ca părțile litigante să și valorifice pe calea petitorie titlurile lor de proprietate;

Din cele expuse reeșind dar, că reclamanta fiind proprietară a ființa lucrului, n'a avut posesiunea imasului în litigiu, pe care îl dețin locuitorii, și pentru care plătesc foncieră ca adevărați proprietari încă de mai mulți ani;

Având în vedere că după art. 31 din legea judecătorilor de ocoale, acțiunile posesorii nu vor fi admise ca întemeiate de cât;

1-a) dacă nu a trecut încă un an dela turburare sau deposedare;

11-a) dacă reclamantul dovedește că înainte de această epocă, el a posedat cel puțin un an; și

111-a) dacă posesiunea lui însușește condițiunile cerute de art. 1846 și 1847 din codul civil;

În caz când deposedarea sau turburarea s'a făcut prin violență sau forță, reclamantul este dispensat de a face proba cerută de numerile 2 și 3 din acest articol;

Având în considerație că posesiunea reclamantei nefiind cu nimic dovedită, și fiind-că nu oare cari încercări și simulațiuni de a face acte de posesiune pot da naștere unui drept de posesiune, nu prin asemenea mijloace și trucuri se poate înlătura cerințele legii de a dovedi posesiunea anuală, și socotind că legiuitorul când a zis că în caz de deposedare sau turburare făcută prin violență reclamantul este dispensat de a face proba cerută de numerile 2 și 3 din art. 31, fără îndoială a înțeles o deposedare reală, depărtarea cu forță a unui posesor de fapt, și nimeni nu poate să și închipue măcar că s'ar putea prevala cineva de beneficiile acordate de lege într'un caz când fără a poseda vreun fond, la un moment dat se instalează pe acel imobil, făcând prin uzurpare câteva ceasuri, sau chiar o zi, două, sau mai mult, acte de posesiune spre a putea invoca turburare de posesiune prin violență și astfel legalmente să fie dispensat de a face probele cerute. Conșințirea unei asemenea teorii, ar fi o concepțiune prea bizară, prea stranie, concepție ce numai juridic nu poate fi, căci trucurile cât de ingenioase ar fi, nu pot rezista adevăratelor teorii de drept, bazate nu numai pe texte, dar pe raționament și logică unite cu principii;

Față cu toate aceste considerațiuni, urmând a respinge acțiunea reclamantei, acum trecem la niște chestiuni ce au fost enunțate în timpul desbaterilor din cari unele nu mai presintă interes, într'u cât respingând se acțiunea reclamantei, nu mai comportă discuțiune, iar altele deși sunt legate de această acțiune, vor găsi însă soluțiunea lor definitivă într'o acțiune petitorie;

Astfel, având în vedere că d-l avocat al reclamantei ridicase oare cari excepțiuni: 1) Că cele două cereri de intervențiuni introduse nu sunt admisibile în baza art. 68 c. civil și 56 din legea timbrului; 2) Că cererea reconvențională și aceea de intervențiune într'u cât pun în discuție proprietatea absolută a imasului, și deci tind la o acțiune în revendicare, acțiunea lor nu intră în competența judecătoriei de ocol; 3) Că ne fiind nici o relațiune între obiectul acțiunii sale posesorii și acela al intervențiunilor, să se disjunge judecarea lor; și 4) Că în cazul când judecata găsește că intervențiunile sunt admisibile, atunci să se considere primite numai pentru unul dintre semnatarii, aplicând în acest mod dispozițiunile art. 54 din legea timbrului;

Cum judecata, pentru a putea mai bine cântări valoarea excepțiunilor ridicate le unise cu fondul, și astăzi urmând a fi respinse acțiunea reclamantei, de sigur aceste excepțiuni nu mai prezintă nici un interes, într'u cât însă ele au fost desbătute, este interesant a arăta că pe lângă art. 56 din legea timbrului și art. 68 din procedura civilă, mai este art. 54 din legea judecătorilor de ocoale care zice că: «Pentru toți acei cari, fie ca reclamanți fie ca părăți, au interes de a-lăsa fel, isorând din aceeași învoială, sau din aceeași faptă o singură cerere e îndestulătoare»; dar într'u cât s'a discutat că cuvântul «obște» întrebuințat în alcătuirea de bezman din anul 1857 este inpropriu, nu este o obște în sens juridic, căci în Nămolosa nu sunt cete de moșneni, obștii răzășești, locuitori inproprietați și nedivizați;

Având în vedere că este cert, că art. 74 ultimul alineat din pr. civilă prin legea din anul 1904 a avut în vedere numai pe locuitorii săteni, iar nu orice-cu muncitor agricoli, cu atât mai puțin pe neguțătorii dintr'un târg; cum se știe că aceste obște se înființează anume numai pentru a cumpăra, a ipotoca, a arenda un imobil rural, și toate acestea reese din răspunsurile date de d-l ministru de atunci și din explicațiunile d-lui ministru Toma Stelian raportorul legii și care în 1908 ca ministru de Justiție în reforma sa a legii judecătorilor de ocoale prin art. 75-78 a statuat modul cum urmează să fie reprezentați în Justiție celele de moșneni, obștii răzășești, locuitorii impropietați, și cum aceste legiuri au luat ființă d'abia de câțiva ani, rămâne de sigur ca mai întâi pe o altă cale judiciară locuitorii târgului Nămolosa — în mare parte săteni — să stabilească o-ganisațiunea lor colectivă, și dacă individualmente ca deținători ai fondului în litigiu, imasul, au dreptul să intenteze acțiune negreșit în caz când stabilesc formațiunea lor juridică, sau o formațiune istorică etnică, de sigur ar putea chiar în mod colectiv și conforma formelor prevăzute în art. 75-78 al legii judecătorilor de ocoale, să intenteze acțiune posesorie, căci acțiunea posesorie fiind conservatoare de drepturi, ori cari din comunitii o poate exercita în numele obștei și pentru ea, contra terților turburători spre a nu li se primejdui posesiunea prin intreruperea prescripției de un an, și cu atât mai mult ea poate fi exercitată de obște contra acestora, sau chiar contra unuia din comunisti, care s'ar desface ca o personalitate distinctă de formațiunea colectivă a obștei, spre a li opune un drept exclusiv și personal (Corneliu Botez Noul codice de ședință al judecătorului de ocol, pag. 329);

În ceea ce privește intervențiunile locuitorilor, dacă sunt admisibile or nu, este drept că în urma modificării introduse în procedura civilă, după întrebarea pusă de regretul Virgil Poenaru la Senet, și de răspunsul dat de autorii reformei d-l Dîscescu, Ministru de Justiție de atunci, pare că în speță intervenții n'ar putea invoca un drept *născut și actual*, deși toți autorii și jurisprudența franceză consideră ca ceva inerent al cererei de intervențiune prejudiciabilitatea și este stabilită că: «Cererea de intervențiune este admisibilă într'u cât tinde a feri pe intervenient de consecințele prejudiciabile ce ar putea rezulta pentru dânsul din procesul în care intervine (Garsonnet, Tom. III. *Traite theor. et prat. de proced.* pag. 213); precum și codul de procedură civilă a imperiului German vorbind de admisibilitatea intervențiunei, zice că intervențiunea accesorie trebuie admisă dacă intervenientul face *vednic de crezare* interesul său (George G. Mironescu. *Analiza noului cod de procedură civilă* pag. 100-107);

Mai este chestiunea că reclamanta depunând un act din anul 1857 sub titlu: «Cuprinderea hrisovului d-sale, Vornicului Conache pentru alcătuirea de târg pe moșia d-sale Nămolosa dela ținutul Putnei» a susținut că după acest hrisov numai «târgoveții care se vor așeza în acest târg și cari au a fi numai din oameni streini, iar nu strămutați dela alte târguri, sau de prin sate»

sunt besmănari, și că după acest hrisov besmanul urma să fie constituit individual, invocând un articol din hrisov care spune că: «Cei ce vor voi să prindă loc pentru dugheni sau casă să se învoiască cu stăpânul pentru bezman»;

D-l avocat al reclamantei a mai discutat valabilitatea hrisoavelor, arătând că înalta Curte de Casație s'a pronunțat că Constituția n'a înțeles să desființeze fără o prealabilă desdăunare obligațiunile care au luat naștere dintr'un contract voluntar încheiat între părți. De altfel părții nici n'au discutat această chestiune, și este știut că legiuitorul prin art. 1415 menținând embati-curile existente, au rămas și monopolurile ce au proprietarii unui târgușor, de a tăia carne, de a vinde lumânări și alte multe privilegii și diferite taxe recunoscute, care au fost conferite fie cu hrisoave domnești, fie prin convenția părților, și este afară de ori ce discuție că legiuitorul prin art. 12 din Constituțiune și art. 21 al legii rurale a desființat numai monopolurile care au caracterul unor privilegii de clasă, nu și acele care rezultă din convențiunea părților în conformitate cu principiile legii atunci existente;

Părții au arătat că reclamanta intru cât a spus că dreptul de erbărit ne-fiind drept besmănar, este în baza unei convențiuni, și fiind-că convențiunile trebuiesc totdeauna scrise și proba cu martorii nu este admisibilă, urma ca reclamanta să probeze această convențiune. Aci, de sigur s'a făcut o confuziune; căci d-l avocat al reclamantei făcea o deosebire între clauzele alcătuirii dela 1857 și dădea o interpretare articolului 6 în sensul: că plata erbăritului este o simplă obligațiune de a face, este o convențiune fără bezman, fără să zică că pentru erbărit este o altă convențiune, de oare-ce nici un moment n'a fost vorba că mai există o altă convențiune, care dacă ar fi existat, se putea dovedi și cu martori, știut fiind că atât sub codul Calimach după art. 1176 cât și sub Codul Caragea după art. 7 și 8 din partea 11-a Cap. 1 sub titlu «de obște pentru tocmeală», convențiunile se puteau dovedi și cu martori afară de excepțiunile prevăzute în lege, cum era contractul de bezman, a cărui existență nu se poate stabili de cât cu act scris, și sunt multe hotărâri date că: cerințele actului scris se explică și prin datină și prin necesitatea explicațiilor, atelor condițiuni ce trebuie să cuprindă asemenea tocmelei, dacă eran perpetue sau temporarii și în acas caz pe timp, cât, ce fel, unde și când să se plătească embaticul; toate chestiuni cari trebuiesc stipulate la alcătuirea contractului și imposibil de dovedit altcum, avându-se lungă durată a acestor contracte, precum și de a se ști sub ce lege a luat naștere, spre a se putea reglementa;

Instanțele noastre superioare s'au pronunțat că după art. 1530 c. Calimach, fie care nou proprietar al folosirii trebuie să ceară la proprietarul finței moșiei un neapărat înscris sau document, spre dovadă că i s'a mutat asupra lui proprietatea folosirii și, în consecință, dacă dreptul fie căru nou proprietar trebuie să fie constat prin act scris este învederat că acelaș mod de probațiune se aplică și tocmelei de bezman, neputându-se găsi nici un motiv rațional pentru a se face distincțiune între înființarea tocmelei de bezman și transmisiunea proprietății folosire unui nou proprietar. De altfel acest principiu rezultă și din art. 1510 c. Calimach, după care raporturile de drept între proprietarul finței și proprietarul folosirii se stabilesc prin *documente cuviincioase*; astfel din combinațiunea art. 1530 și 1510 c. Calimach, acest drept nu se poate dovedi de cât prin act scris, întărit conform art. 6 și 10 din anexa litera T din regulamentul Organic, de Judecătoria Ținutului, sau sub semnătură privată, însă recunoscut; (*Dreptul* No. 80/93): singura discuțiune ce se face astăzi la instanțele judecătorești, este de a ști dacă actul scris era cerut pentru existența contractului ad-solemnitate, sau numai pentru dovedirea lui ad-obprobationem (*Pağini Juridice* No. 20/1908; *Curierul Juridic* No. 13/906; *D. Alexandresco*, vol. IX, partea 1, pag. 440)

Reclamanta a mai arătat că locuitorii având chiar mai multe vite de cât numărul limitat pentru gratuitate, ei n'au plătit pentru prisorul de vite nici o taxă;

Faptul că n'au plătit taxă, nu dă drept proprietarei să priveze pe locuitorii de posesiunea ce o au de atâtea ani, mai ales că neplata canonului nu strânge ipso jure dreptul de emfiteoză conform art. 1517 și 1518 c. Calimach. În această privință este și o deciziune a Inaltei Curți de Casație care zice: «Dacă după art. 122) C. Calimach, proprietarul finței lucrului este dator să a-pere pe proprietarul folosirii în stăpânirea ei, cu atât mai puțin proprietarul finței poate prin faptul său să'l priveze de acea folosire. Că prin urmare, proprietarul finței lucrului nu este în drept a scoate pe bezmănar din proprietatea lucrului cu bezman, pentru neplata bezmanului, dacă prin faptul său acesta din urmă n'a avut folosirea lucrului (Casația *Bal*, p. 277 din 1883);

Una din obiecțiunile reclamantei mai este că unii dintre locuitorii târgului care se bucură de dreptul erbăritului sunt oameni streini de neam și stabiliți de curând în târg, nu intră în categoria acelor care au case și dugheni și deci fără nici un drept beneficiază la imas.

Este adevărat că după art. 1534 și 1535 c. Calimach se prevăd anume condițiuni de modul cum se mostenește dreptul de embatic și sunt mai multe articole, cari stabilesc felul și mijloacele de transmisiuni ale drepturilor embaticare, precum după dispozițiile codului Calimach în ceea ce privește dobândirea dreptului de proprietate se făcea deosebire nu numai între Români și Streini, dar încă și între ortodoxi sau pravoslavnici și acei de altă creștină religioasă sau de alt rit creștin (Art. 1430 și 1431) și prin urmare se naște chestiunea dacă streini din T-gul Nămolosa alături cu Românii, pot beneficia legalmente de dreptul de embatic asupra imasului, asupra unor pământuri rurale și în conformitate cu art. 7 din constituțiune; dar toate acestea sunt atâtea chestiuni serioase, atâtea puncte importante, ce vor putea fi discutate și vor primi soluțiunea lor juridică numai într'o acțiune petitoare și nu în posesorie, cum este în speță;

În ceea ce privește modul de redactare al cererii convenționale, în care părții vorbesc de plină proprietate a imasului, d-l avocat al reclamantei a susținut că dreptul de bezmănar nu conduce la prescripțiune, ca ei să poată pretinde proprietate absolută și exclusivă;

De sigur aceasta este o chestiune destul de importantă nu pe tărâm juridic unde nu poate fi multă discuțiune, dar importantă din punctul de vedere al pretențiunilor părților litigante; căci se știe că bezmănarul nu este proprietar absolut și exclusiv; dar când se pune această chestiune naște întrebarea; or reclamanta tăgăduiește dreptul de emfiteoză asupra imasului și atunci nu este discuțiune de prescripție; or recunoaște că imasul îl posedă locuitorii în calitate de bezmănari și atunci este evident că locuitorii târgului nu pot căpăta proprietatea prin prescripțiune, fiind-că emfiteoza este un contract *sui generis* și embaticarii deși sunt proprietari, dar au numai folosința fondului, fința aparținând nudului proprietar, față cu care ei au o posesiune semi-precară și posesiunea lor nu conduce la dobândirea proprietății depline în sensul art. 480 C. civil; în fine, toate aceste chestiuni le am relevat aci, fiindcă au fost enunțate în instanță și care prin importanța genului procesului de față, merită oare-care discuție dar întru cât rezolvarea tuturor acestor puncte depinde de natura acțiunii ce nu intră în competența judecătorilor de ocoale, și în speță, fiind vorba de a ne pronunța numai relativ la tulburarea de posesiune ce pretinde reclamanta că i s'a pricinuit;

Pentru aceste motive, Judecata respinge, ca neavând acțiune posesorie, cererea D-nei Contesa Maria de Roma contra locuitorilor N. G. Grădistanu și alții din Tg. Nămolosa, pentru tulburare de posesiune asupra pământului de la Malul Siretului și până la Dighul numit «La Șanț».

Judecător (s) V. Mamigonian.